

ЗВІТ ПРО ПРОВЕДЕННЯ та ухвала Міжнародної наукової конференції «Перетин мов і літератур у загальноєвропейському контексті», присвяченої 90-річчю письменника, публіциста Фелікса Кривіна

Дорослі ужгородці добре пам'ятають, як вулицями їхнього міста походжав статечний чоловік, ім'я якого — Фелікс Кривін. Він приїхав до обласного центру Закарпаття в далекому 1955-му і прожив тут більшу частину дорослого життя — 43 роки. У 1998-му виїхав до Ізраїлю, але й після від'їзду вважав Ужгород своїм рідним домом, малою батьківщиною. Міська влада високо оцінила внесок Фелікса Кривіна у життя міста, нагородивши його званням «Почесний громадянин Ужгорода».

В Ізраїлі Фелікс Давидович прожив загалом 18 років, і там, у місті Беер-Шева відійшов у вічність. Там теж видавались його книги, місто при житті надало йому звання почесного громадянина.

Творча інтелігенція Ужгорода, читачі з вдячністю згадують Ф. Кривіна — знавця людських душ і суспільних трансформацій, який прославив Ужгород у Європі та в світі. І яскравим вираженням цього стало проведення на базі кафедри слов'янської філології та світової літератури філологічного факультету Ужгородського національного університету Міжнародної наукової конференції, присвяченої 90-річчю Фелікса Давидовича Кривіна.

Назва конференції — «Перетин мов і літератур у загальноєвропейському контексті» суголосна з полікультурною ситуацією у Закарпатті, а також уособлює зміст творчості письменника, який поєднав українську, російську, єврейську культури, відстоював при цьому загальнолюдські цінності. Конференція мала широке філологічне спрямування, у її рамках був проведений Круглий стіл, присвячений дослідженню творчості письменника.

Відкриття відбулось 18 квітня 2018 р. у читальному залі Наукової бібліотеки УжНУ, де працівники бібліотеки, попри зайнятість у професійній атестації, влаштували виставку художніх творів Ф. Кривіна, його журнальних та газетних публікацій, праць дослідників творчості письменника. Уперше тексти та персоналії Ф. Кривіна були зібрані у максимальній повноті.

Відкрили конференцію доктор політичних наук, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ» Мирослава Лендєл, декан філологічного факультету доцент Галина Шумицька, декан факультету іноземної філології, доцент Михайло Рошко, завідувач кафедри словацької філології, професор Світлана Пахомова.

Прозвучали побажання щодо плідної роботи та наукових відкриттів у конференції. Присутні подивились невеликий відеоролик про творчість Ф. Кривіна (знятий випускницею журналістики УжНУ Анастасією Ножкою), в якому ще сам письменник читав свої твори, давав прижиттєві інтерв'ю.

Зі Словом про творчість Фелікса Давидовича виступила доцент кафедри слов'янської філології та світової літератури Людмила Бородіна. Театрознавець, керівник літературно-драматичної частини Закарпатського академічного театру ляльок Ніна Малишка розповіла про особисті зустрічі з письменником, про цікаву переписку Кривіна з юним читачем Васильком Малишкою.

Щирість, вдячність, глибока повага до майстра пера — такими почуттями були прийняті виступи гостей і оплески присутніх. Присутні послушали мініатюри Ф. Кривіна у чудо-

вому виконанні студента третього режисерського курсу Ужгородського коледжу культури та мистецтв Олександра Михайловського.

Наталія Бедзір — заступник Голови оргкомітету, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології та світової літератури, а також модератор заходу — зачитала тепле, сердечне привітання з Ізраїлю від доньки Фелікса Кривіна Олени, яка у листі розповіла про видання Кривіна, здійснені після від'їзду з України, висловила вдячність за інтерес до творчості батька та побажала плідної роботи учасникам конференції.

Завершилося відкриття прийняттям Звернення конференції. «З нагоди 90-річчя на знак глибокої пошани за творчу та публіцистичну діяльність Почесного громадянина Ужгорода, відомого письменника Фелікса Кривіна звертаємось із проханням до Ужгородського міського голови п. Богдана Андрієва назвати іменем Фелікса Кривіна одну з новозбудованих вулиць міста Ужгород, а на будинку, де мешкав письменник — вул. Толстого, 31 — встановити пам'ятну дошку». Присутні одностайно підтримали пропозицію організаторів конференції, яку зачитала Н. Бедзір.

Під час відкриття була висловлена подяка міськраді Ужгорода за підтримку, надану у проведенні конференції.

На Пленарному засіданні прозвучали доповіді проф. Світлани Пахомової «Ім'я та побатькові в українській мові: наслідок російського впливу чи власного розвитку?» та доц. Михайла Рошка «Мотив ініціації у світовому романі ХХ ст.». Доповіді викликали багато запитань та жваве обговорення науковців.

Після обіду розпочалася робота мовознавчих і літературознавчих секцій. Так, у секції «Історія мови. Когнітивна лінгвістика. Текстологія» під головуванням доктора філологічних наук, професора кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Анатолія Виноградова зацікавлення викликала доповідь кандидата філологічних наук, доцента кафедри стилістики української мови Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова Оксани Калити «Мовна експлікація емоційних станів людини у романі Михайла Стельмаха «Хліб і сіль».

Гості з Пряшівського університету доцент Ганна Петрикова та магістр Міхаела Мішенкова представили оригінальні доповіді «Когнітивно-емоційний аспект мовленнєвої взаємодії в гоміліях» та «Мовні цінності в лінгвістиці у Словаччині». У рамках когнітивної лінгвістики та ономастики проблеми використання етимологічного аналізу як інструменту когнітивної лінгвістики розглянула доц. кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Ольга Брандис. Російсько-угорські антропонімічні паралелі на прикладі календарних імен розглянула ст. викладач тієї ж кафедри Марина Пілаш.

Плідною була робота секції «Методика викладання лінгвістичних та літературознавчих дисциплін у школі та вищому навчальному закладі» під головуванням доктора філологічних наук, професора кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Людмили Устюгової. Інноваційна підготовка студента — майбутнього шкільного вчителя української мови — була в центрі уваги кандидата філологічних наук, доцента кафедри методик та технологій дошкільної освіти Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова Світлани Поворознюк.

Гостя з Чехії, а нині старший викладач кафедри словацької філології УжНУ Петра Зламана, яка чудово володіє теорією та практикою викладання мови як іноземної, викликала зацікавлення доповіддю «Проблема інтерференції у вивченні чеської як іноземної».

Про використання літературних афоризмів у процесі вивчення французької мови, а саме — у формуванні комунікативної компетенції школярів та студентів — доповів кандидат філологічних наук, доцент кафедри полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин Ужгородського університету Віктор Мотрук.

Одразу дві теми були присвячені проблемі мовної особистості. Проаналізувала фразеологічні звороти у творах Ф. Кривіна та завдяки цьому увиразнила мовну особистість письменника кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Тамара Суран. Про аналіз мовної особистості, здійснений на матеріалі стійких словосполучень, розповіла асистент кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Олена Бабяк.

У літературознавчій секції глибиною та ретельністю аналізу була позначена компаративна доповідь «Символіка саду в ліриці Л. Костенко та А. Ахматової». Гострий інтерес був виявлений до проблеми гоголівських традицій у повісті М. та С. Дяченків, написаної разом із Г. Одді — «Чортова екзистенція», яку розкрила ст. викладач кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Марта Демчик. Твір сучасного фентезі зацікавив аспіранта тієї ж кафедри Марину Яким, яка виступила з доповіддю про поетику та структуру казки у романі Р. Ріггза «Дім дивних дітей міс Сапсан».

Круглий стіл, присвячений дослідженню творчості Ф. Кривіна, пройшов під головуванням доктора філологічних наук, завідувача кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Наталії Бедзир. Його розпочала розвідка кандидата філологічних наук, доцента Івана Сенька про езопову мову Ф. Кривіна у збірці «Подражание театру» – книзі, яка була видана, але згодом знищена за розпорядженням радянських ідеологів. Проаналізований історичний контекст, символіка, знаковість образів та їхнє розкодування – все викликало непідробний інтерес та запитання слухачів. Міфологічна складова творів письменника була проаналізована в доповіді Наталії Бедзир, яка переосмислила мистецькі позиції Ф. Кривіна як письменника-шістдесятника.

Сатира, іронія, пародія, сарказм, комізм, дружній гумор у творах Кривіна стали предметом дослідження кандидата філологічних наук, доцента кафедри слов'янської філології та світової літератури УжНУ Людмили Бородіної, яка показала еволюцію цих художніх засобів.

Другий день конференції був присвячений підбиттю підсумків, прийняттю ухвали заходу та відвідуванню історичних, літературних, мистецьких пам'яток міста та області. Гості конференції та викладачі кафедри разом відвідали пам'ятник «Україна – визволителям» на українсько-словацькому кордоні, помилувались містом Мукачево, оглянули палац Шенборнів у санаторії «Карпати», пройшлися мальовничим ландшафтним парком "Воеводино» на Перечинщині.

Конференція продемонструвала інтерес до вивчення широкого спектру слов'янських мов і літератур – української, словацької, російської, чеської, польської; виявила багатоманітність наукових методик, зацікавлення як традиційними, так і інноваційними підходами у дослідженні словесності, увиразнила шляхи оновлення методики викладання мовознавчих та літературознавчих предметів у школах та у закладах вищої освіти.

Наукове зібрання активізувало увагу до вивчення яскравої, непересічної, напрочуд актуальної творчості письменника Фелікса Кривіна. Його твори повинні читати українські школярі, а науковці-філологи – досліджувати і популяризувати.